

Hvad skal vi med rumforskning?

Anja C. Andersen

Når jeg holder foredrag rundt omkring i landet, får jeg ofte det spørgsmål, om det ikke ville være bedre at bruge flere kroner på at bekæmpe sult i verden end at spendere flere af skatteydernes penge på rumfart. Spørgsmålet er reelt nok, for ingen kan vel være uenig i, at bekæmpelse af sult og sygdomme i verden bør have den allerhøjeste prioritet. Nu er det dog bare sådan, at selv om vi overførte hele den danske investering i rumforskning til verdens fattigste, så ville det ikke batte meget. Danmark bruger omkring 250 millioner kroner på rumforskning om året. Det svarer til en tredjedel af udgifterne til hjemmeværnet. Hvis man virkelig vil sult og sygdomme til livs, er det de beløb, der bruges på militær, man bør omkanalisere.

Danmark bør tværtimod satse endnu mere på rumforskning. Hvis vi valgte at etablere os mere ihærdigt inden for denne videnskab, ville det kunne give et innovativt løft til en hel del brancher - jeg nævner i flæng: mediko og sundhed, tekstiler, energi og miljø, fødevarer, transport og landbrug.

De specielle krav til teknologiske løsninger, som opstår i forbindelse med rumprogrammer, har ofte den fællesnævner, at løsningerne på samme tid skal være kompakte, lette og holdbare. Disse krav har løftet innovationshøjden i teknologi- og produktudviklingen på samme måde, som man ofte ser udviklingen af lovgivning, hvor for eksempel nye skrappe miljøkrav har tvunget udviklere og producenter til at tænke i helt nye baner, der har givet konkurrencefordele.

Danmark kan som medlem af den Europæiske Rumfartsorganisation (ESA) spille en væsentlig rolle, hvis vi vil. ESA har iværksat programmet Aurora, der vil foretage ubemandede missioner til Månen og andre planeter i Solsystemet. Disse missioner skal antage et stadigt højere niveau af teknologi og dermed udvikle den europæiske rumfartsindustri teknologiske formåen. Det er planen, at mindre missioner skal opbygge kompetencer og demonstrere de teknologier, som er nødvendige for en bemanded mission til planeten Mars.

Planerne skal ses i sammenhæng med, at der i disse år sker en ganske ihærdig international udforskning af Mars. Mars befinder sig i cirka dobbelt så stor afstand fra Solen som Jorden og er blot halv så stor. Interessen for Mars bunder i, at vi ønsker svar på, om flydende vand har eksisteret på planeten tidligere, så at der eventuelt har været gunstig mulighed for, at liv på Mars har udviklet sig parallelt med at livet på vores planet.

Selv om vi har dygtige danske astronaut-aspiranter, er vi nok næppe så heldige, at det første menneske, der sætter fod på Mars, bliver en dansker. I øjeblikket er Danmark kun halvhjertet deltager i Aurora-programmet gennem vores ESA-medlemskab. Men hvis den danske regering målrettet gik efter indflydelse i projektet, ville det kunne bidrage til at få flere innovative internationale virksomheder til landet - og måske oven i købet få nye danske iværksættere til at blomstre op - med speciale i alt fra elektronik og navigeringsudstyr til software og mekaniske komponenter. Så dansk astronaut eller ej, så har vi gode muligheder for at være med og bidrage med vigtig viden og teknologi til gavn for projekterne og vores egen, nationale udvikling.

En EU-analyse har vist, at hver gang man investerer én euro i rumteknologi, får man otte euro igen. NASAs tal for Apollos månelandingsprojekt i begyndelsen af 1970'erne, viste, at investeringen kom hele 12,7 gange tilbage. Det betyder jo ligefrem, at ved at investere flere penge i rumforskning, vil vi på sigt og med lidt held have endnu flere ressourcer til at bekæmpe sociale problemer på Kloden. Der er heller ikke nogen tvivl om, at adskillige af de rumteknologiske løsninger vil kunne anvendes til at forbedre alles dagligdag på Jorden.

Når det nu tilsyneladende er sådan en god ide, kan det undre, at ingen politikere tager bolden op. Den eneste forklaring, jeg kan finde, er at afkastet kommer over en horisont, der er længere end fire år. Længere, end nogen politiker ønsker at planlægge. Det er ærgerligt, for der vil givetvis være muligheder for at skabe flere tusinde nye danske arbejdspladser inden for satellitbaserede tjenester de næste ti år, hvis der investeres på den rigtige måde. Og hvis Danmark fastholder et samarbejde med de internationale forskningsmiljøer på området.